

פרוטוקול מס' 38
מישיבת ועדת הכלכלה
מיום ב' י"א תמוז תשי"ד - 12.7.54
בשעה 19.30

השתתפו:

חברי הוועדה:

- ס. בנטוב - היו"ר
- י. אורי
- ב. אבניאל
- ס. חזני
- א. כהן
- ע. מיטון
- י. ביצני

מוזמנים:

- מר רקובר - מטעם משרד הפיתוח
- מר רקובר - מטעם משרד הפיתוח

סדר-היום:

חוק החשמל.

היו"ר ס. בנטוב:

אני פותח את הישיבה.
בסדר היום - חוק החשמל. אני מניח שיש לנו
נווט שצריך להעביר אותנו דרך כל השרטונים ויסביר לנו מה העניין.

מר רקובר:

יש לנו חוק חשמל שנקרא פרק ב"א מפקודת החשמל
הקיימת. חוק זה קובע רק, שיש לקבל היתר חד
פעמי מטעם המשרד להקמת מיתקן חשמלי. חוק זה אינו קובע כל כללים
איך צריך להבנות המתקן הזה, באיזה חומרים, ואין חוק שקובע אפילו מי
יכול להוציא תקנות ביחס לכך. לכן התברר שהחוק הזה אינו נותן בשלב
זה כל סמכות לפיתוח החשמל בארץ. והוקמה ועדה מטלתית שצריכה היתה
לנסח חוק חדש ולבטל את החוק ההוא.

מה אנו רוצים בחוק החדש? החוק החדש נותן
קודם כל סמכות לשר להוציא תקנות בקשר לבצוע הטכני של המתקנים, באיזה
מתח, באיזה תדירות של מתח, בטיחות האדם, הרכוש והמצב.

היו"ר ס. בנטוב:

על איזה מתקן מדובר?

מר לחובסקי:

מבחינה חוקית, כאשר מדובר על מתקן חשמלי,
הכוונה היא למתקן חשמלי המספק חשמל לאותו
אדם שביצע אותו. לכן כאשר מדובר על מתקן, זה מתקן שבידי אנשים פרטיים.

טר רטובר:

מה שאני אומר עכשו זה באופן כללי לגבי כל הארץ וזה כולל את חברת החסמל הא"י וחברת

החסמל הירושלמית.

תקנות טכניות אי אפשר לפרסם לפי פרק נ"א מפקודת הזכיונות. כאשר דברנו בוועדה על בטחחות, בוכחנו לדעת שהבטיחות טבוטסת על 3 גורמים: א. ציוד. הציוד צריך להיות בנוי לפי תקן רטטי. ג. המבצע שצריך להיות בעל מקצוע מאוטר שידע מה עליו לבצע. ג. הוראות סלפיהן יט לבצע את כל המתקנים, גם הפרטים וגם אלה המבוצעים על ידי חברת החסמל, ואלה המבוצעים בתוך ביה"ר, בתים, מקומות צבוריים וכו'. טמקבלים את אטפקת החסמל מחברת החסמל.

בהתאם לכך נוטח החוק החדט. החוק החדט קובע שלטר יטנה רשות לפרסם תקנון הן לייצורו, הולכתו וחלוקתו של החסמל, הן לגבי מתקנים בביח"ר, והן לגבי מתקנים פרטיים שהצרכן טקים בטביל עצמו.

רטוי חסמלאים. היות והחסמלאי הוא אדם טמבצע את התקנת החסמל, הוא מוכרח לקבל רטיון, כפי טזה נהוג בכל מיני מקומות אחרים - טויצריה, ניוזלנד, קנדה, אוטטרליה, פולניה וכו', ואפילו באנגליה, אמנם אין רטוי מטטלתי, אבל יטנו רטוי על ידי הצ'רטור של המבצעים.

בחוק זה יטנו טעיף נוטף הדין בהסדר החסמל בכל המדינה. בטנים 1951/52 כטשה טחסור בחסמל, היינו מוכרחים להפעיל חוקי חירום בכדי להכניט הסדר בטטוט בחסמל בארץ, ולאכניט הגבלות בטוגי הצרנות. הועדה ראתה צורך להכניט הסדר זה בחוק החדט, וכן להכניט לתוך המטגרת של אטפקת חסמל מתקנים פרטיים גדולים טאפטר יהיה לחברם לרטת הארצית ולנצל אותם במקרה של טחסור בחסמל לצרכים החיוניים של המדינה.

ב. אבניאל:

מדוע מוציאים מכלל כל המייגים וההגבלות את חברות החסמל בעלות הזכיונות?

ט. חזני:

מה היות הנוהג עד עכשו, על מי היתה האחריות, לפני פרטוט החוק הזה, בעד התקנתו ובטיחותו של מתקן טטויים בביתי, למטל? חברת החסמל לא עטתה חיבור אלא רק לאחד בדיקט. זאת אוטרת שהאחריות היתה על חברת החסמל. אם כן, למה יט צורך בטנוי זה?

טעיף 4(ד) קובע שהוראות חוק זה אינן חלות על אף מתקן חסמלי הנזון כדין חסמל המטופק לפי פקודת זכיונות החסמל. אני טואל: על מי אפוא חלות הוראות החוק?

היו"ר ט. בנטוב:

חוק זה נקרא חוק החסמל. אינני יודע מה הם חוקי החסמל האחרים. אני חוטב שצריך להיות חוק חסמל אחד טיכלול הכל. אני רוצה לטאול: לפי איזה חוק מטתורים ביחטיים בין חברת חסמל והצרכנים? אין לי ידיעה רבה בטטח זה אבל מתוך נטיוני הפרטי נתקלתי בכמה בעיות - הפטקת הזרם בעד אי חטלום בזמן, התטלום בעד הטונה הוא למטרע וזו בעצם צורת מימון חובה של חברת החסמל. כל אלו הן טאלות הנוגעות לחוק החסמל. אני רוצה לדעת, על כן, אם בחוק זה יטנו טעיף טיאפטר לנו להכנס לדיון בטאלות אלו.

י. אורי:

אני רוצה לטאול:

א. למי מותר להתקין מימקן חסמלי לעצמו ולמי אטור? אני רוצה לייצר לי בטטקי בנהלל חסמל, האם אני רטאי לעטות זאת או לא? אני יודע טכפר נהלל רוצה להעמיד 3 גרנטורים ואז יהיה מוטבח בחסמל הדרוט לו, אטורים לו - אטור. ולעוטת זאת בגבת יט להם אטפקת חסמל עצמית. אני טואל - מהו ההבדל?

את מחירי החסמל קובעת החברה כאשר היא רוצה. בטכרנו לחברה טאינה טנצלת חסמל מטקודות הירדן כי אם טנפט. היט איזה חוק קובע את הדברים האלה?

ט. חזני:

אני רוצה לשאול מספר שאלות:
א. מטק הקיה לעצמו תחנת כוח מסלו ולא היה זקוק לכל רטיון. אני מבין שלפי החוק יהיה זקוק לרטיון של המפקח. אם כך, הרטיון יהיה מותרת רק מבחינת הבטיחות, או שיהיה נתון לשרירות לבו של המפקח?

טר. רקובר:

לא, רק מבחינת הבטיחות.

ט. חזני:

האם תהיה נוראה שחברת החשמל, פרטית או סולאמט, תהיה חייבת למפקח חשמל במרחקים מתקבליה על הדעת? עכשיו אין חובה על חברת החשמל למפקח חשמל לא ליטוב ולא לשכונה אלא אם הם פטלמים סראט כמה שהיא רוצה. האם היא חייבת למפקח חשמל על יסוד איזה תעריף?

טר. רקובר:

מדוע הוציאו את חברת החשמל מתחולת החוק הזו? כי ישנו חוזה, חוזה נעשה כחוק - פקודת הזכויות פרק נ"ב לחברת החשמל לישראל ופקודת הזכויות פרק נ"ג לחברת החשמל הירושלמית. אפשר להגיד כי פרקים אלה כמעט זהים.

היו"ר ט. בנטוב:

האם החוק הזה בא במקום החוק ההוא?

טר. מיטרוני:

ישנם שני חוקים: חוק זכויות החשמל וחוק חברת החשמל הירושלמית, ובשניהם יש סעיף אחד האומר: הזכיון הנתן בתוספת לחוק זה דינו כדין חוק, ואחר כך באה התוספת המפרטת את כל סעיפי הזכיון כפי שניתן בזמנו.

טר. לחובסקי:

בספר החוקים ישנם 3 חוקי חשמל. האחד - חוק החשמל וחוק זה בא לבטל אותו, ושני החוקים האחרים הם חוקי הזכויות והם נשארים בלעפם.

היו"ר ט. בנטוב:

אנו רוצים להסביר את אמפקת ואריכת החשמל בארץ. האם אנו יכולים לעשות זאת בחוק זה?

טר. רקובר:

ישנו סעיף אחד בסתי פקודת הזכויות האומר, שאיזה חוק שלא יהיה, כל סעיפי הזכיון הם הקובעים.

ענין שני הוא - ענין הבטיחות. חברת החשמל אינה מחויבת לבדוק את מתקני החשמל שעושים בכל בית ובכל בית פרטית. היא עתה זאת מטעמי בטיחות בתור חברה לאומית. היא בודקת את המתקן במצב שהיא מקבלת אותו ואחר כך הארכן רשאי לעשות כל שנוי שהוא רוצה במתקן, אבל הוא צריך להודיע על כך לחברת החשמל לפי החוזה שהוא עשה איתה.

מה שנוגע ליחסים בין חברות החשמל והצרכנים, ישנו סעיף בזכיון האומר שהחברה יכולה להוציא תקנות המסדירות את היחסים בין הצרכנים ובין החברה. אבל תקנות אלו צריכות לקבל את אסורו של הסר.

תשלום למונה ומפרעות. ישנו סעיף בזכיון האומר, שחברת החשמל רשאית לקבל פקדון בשביל כל ציוד שהיא מכניסה לביתו של הצרכן, זה יכול להיות מונה או מכשיר מדודה אחר, לפי המקובל. הסר משכיל התיר לחברת החשמל לקבל פקדונות מהצרכנים בגובה של חשבון דו-חדוסי. מדוע עשינו זאת? היות וחברת החשמל הוכיחה, שהיו מקרים שאחרי שקבעו את המונה וסדרו את החשבון וקבלו את הגביה עבר זמן והצרכן עזב את מקום מגוריו וכספיה אלה הלכו לאבוד.

היו"ר ט. בנטוב:

כמה מקרים כאלה היו?

טר. רקובר:

אינני יכול להגיד. טענתה של חברת החשמל היתה, שגם הדאר מקבל מפרעות על חשבון הטלפון ועל חשבון השטוט בטלפון.

א. כהן:

ידוע לכם באיזה סכומים הצטברו הפקדונות?

מר רקובר:

הנה הזכיר את הסכומים האלה בכנסת. אינני זוכר אותם בדיוק.

היו"ר ס. בנטוב:

פותר לי לקנות מונה שלי במקום לשלם בעד מונה של החברה?

מר רקובר:

לפי הזכיון - לא, כי החברה מחויבת בעד סיב המונה ודיוקו כל צרכן ראוי לבדוק את המונה שלו ובמקרה שיראה שהמונה אינו בסדר, הוא ראוי לדרוש את בדיקת המונה.

למי מותר ולמי אסור לייצר חשמל? - לאספקה לצד שליטי מותר רק לחברות החשמל, לאספקה לצרכי האדם עצמו, מותר לאדם להתקין סתקן, אבל הוא זקוק להיתר.

ס. חזני:

מה דינו של ועד מוטב?

מר רקובר:

אם זה קבוץ, שהוא בטובן חוקי איש אחד, הוא יכול להתקין לו סתקן מסלו ולספק חשמל לבל חברי הקבוץ. אם זה מוטב - לא.

י. ביצני:

וסועצה איזורית?

מר רקובר:

גם כן - לא.

מה שנוגע לתעריפים, לפי הזכיון הסר הוא הקובע את גודל התעריפים, ואת סולם התעריפים לסוגי הצרכנות. הסר קפלן ז"ל, קבע בזמנו תקנות בקשר להסתמפות הצרכנים ברשת, והוא קבע גם מחיר היחידה. היו מקרים שצרכנים פנו למשרדנו עם חשבון שלדעתם לא היה נכון, ואנו בדקנו אותו. לכל צרכן יש רשות לפנות למשרדנו ואנו נבדוק את החשבונות.

ביחס לאספקת חשמל למקומות רחוקים התעוררה במשרדנו שאלה ביחס לאספקת חשמל לגליל העליון. הרשת הארצית מגיעה רק עד ראש פינה, ומראש פינה אין רשת ארצית, וכל ישובי הגליל פנו לחברת החשמל בקשר לאספקת חשמל. בעיה זו נמצאת עכשו בדיון, וכאן ישנה שאלה של רנטביליות, כי צריך להסקיע בזה סליוני לירות.

היו"ר ס. בנטוב:

מה המצב במתולה?

מר רקובר:

יש לה חשמל מסלה, היא קבלה היתר מיוחד מהחברה.

ס. חזני:

אני דברתי על ישובים שנמצאים לאורך קו המתח העליון וצריך רק לחבר אותם. האם החברה חייבת לחבר אותם ומה המחיר לק"מ? עד כמה שידוע לי המחירים הם סקריים.

מר רקובר:

בשטח זכיונה היא מחויבת לחבר. אם יש סעיף האומר; שאם מטעמים כלכליים היא תוכיח שלא כדאי לה לספק חשמל, היא רשאית לא לספק.

אין תעריף לכל ק"מ, מפני שכל ק"מ תלוי לא רק בחמרים אלא גם בעבודה, וכל שטח ושטח אינו שווה. ישנם שטחים שקל להעמיד בהם עמודים וישנם שטחים, שקשה.

ס. חזני:

האם מותר לי לפנות אליכם ולומר, שנראה לי שהמחיר הוא מופרז, ואני מבקש לבדוק את הקלקולציה של החברה?

בודאי. גם הסוכנות פנתה אלינו, ותמיד עשינו
את החשובים יחד עם החברה.

מר רקובר:

אני מבין שהפרינציפ הוא, שהחברה צריכה להרוויח
בכל מקום. את המדובר על קווי אוטונומיים אומרים
לחברה - בקו אחד את טרוויחה, בשני - תפסיד. ואילו כאן הם צריכים להרוויח
בכל מקום.

היו"ר ס. בנטוב:

כל הסכומים שהחברה מקבלת מהשתתפות הארכונים
ברשת, נרשמים על חשבון מיוחד, וזה כאילו

מר רקובר:

עסק שאינו שייך לחברה.

בקשר לתכנית העברת החברה לממשלה, האם
יש למסד הפיתוח תכנית לשני תנאי חרוזה
או שהדברים ישארו כפי שהם כיום?

א. כהן:

גין החברה לגין הצרכנים,

לא אוכל לענות על שאלה זו.

מר רקובר:

מחלופי הדברים אני מוציא מסקנה שאנו לפחות
צריכים ללמוד את שאר חוקי החשמל, כי פה
בשטעו כמה טענות שבא-כוח מסד המספטים אומר שהחוק חל עליהן, ואילו
נציגי מסד הפיתוח אומרים, החוק אינו חל עליהן.

היו"ר ס. בנטוב:

סעיף 12 אומר: "אין הוראות חוק זה באות
לפגוע בזכויות שנחברו על פי פקודת החשמל ופקודת

מר לחובסקי:

זכויות החשמל (ירושלים)".

טרם שאטתכנע שצריך להכניס את סעיף 12, אני
צריך לדעת מה הם החוקים האחרים. אני מציע
שימציאו לנו את יתר החוקים ונלמד אותם, ואחר כך נראה, אולי נמצא תקנה
לכל העניינים האלה.

היו"ר ס. בנטוב:

ס. חזני:

אני מסכים לכך שאנו צריכים ללמוד את פרטי
הזכיון, אבל אין זה טוב בעדנו לדון בסעיפי

החוק.

אני מבקש לקבל אינפורמציה מהו הסכום שנצטבר
על ידי הפקדונות בחברת החשמל, וכמה שווה
הציוד שהופקד בידי הצרכנים בהשוואה לפקדונות שהופקדו על ידי הצרכנים.

א. כהן:

אני מבין שבזכיון יש יפוי כוח לחברת החשמל
להוציא תקנות באסור השר. אנו רוצים לדעת גם
מה הן התקנות שהוצאו באסור השר?

היו"ר ס. בנטוב:

כיוון שאנו עוסקים בחוק זה, אני מציע להזמין
את סר הפיתוח כדי לטעו מסבו אינפורמציה
על הלאמת חברת החשמל, ובינתים נוכל להעיר אותן הערות שהערנו עכשו.

א. כהן:

ועדת הכספים שמעה את סר הפיתוח, גם הכנסת
שמעה, ומצד לא חלו שנויים. אנו מעוניינים שהחוק
יעבור עד כמה שאפשר יותר מהר, ועל כן היינו מבקשים שהועדה תחיל
לעבור כבר עכשו על סעיפי החוק.

מר לחובסקי:

אני מבקש שימציאו לנו את החסר עד הישיבה הבאה
על מנת שנסיק לעיין בו.

היו"ר ס. בנטוב:

ועתה נעבור לסעיפי החוק:

1. בחוק זה - "מתקן חשמלי" - מתקן המשמש לייצור
חשמל, להולכתו, הפצתו, צריכתו או צבירתו או לשינויי (טרנספורמציה),

לרבות סכנים, סכונות, סכסכנים, סאברייס, סולייכיים, אביזרזים וציווד
טכני חסמלי, הן קבוע והן מיטלטל.

היו"ר ס. בנטוב:

האם זה כולל מתקנים הידרולקטריים? והרי
אתם אוטריים שזה אינו כולל מתקנים של חברת

החסמל.

מר סיטרון:

ההגדרה כוללת, אבל החוק כולו אינו כולל.

היו"ר ס. בנטוב:

זאת אוטרת, שחברת החסמל יכולה לבנות מתקנים
פטורים מבחינה טכנית.

מר קטרון:

לפי חוק זה, כן, אבל ישנו חוק אחר, חוק
הנזיקים האזרחיים, והיא תהיה אחראית לכל נזק
שייגרם על ידי כך שהיא מספקת מתקנים שאינם ראויים לשימוש.

מר רטובר:

מטרתו קודם שחברת החסמל עובדת לפי פקודת
הזכיונות, וכפקודה זו אין סעיף המדבר על
בטיחות. אמרתי שהטר יקבע הוראות בטיחות ביחס לבניית תחנות כוח, והוראות
אלו תחולנה על חברת החסמל.

היו"ר ס. בנטוב:

איפה זה כתוב?

מר רטובר:

בסעיף 2.

היו"ר ס. בנטוב:

אבל אם כתוב בסעיף 12 שחוק זה אינו חל
על חברות החסמל, שוב מתעוררת שאלת הזכיון,
ואינני יודע מה כתוב בזכיון.

מר קטרון:

אני מציע שהועדה תעבור על פרטי הזכיונות
ואחר כך תכנס לדיון בסעיפי החוק.

ג. אבניאל:

חוק הזכיונות של חברת החסמל הוא גרוש וצפוף
ואף חבר לא יקרא את כולו. אני מציע שיוטל
על מישהו מסדר הפיתוח, להמציא לנו אותם הסעיפים הנוגעים לחוק זה.

מר קטרון:

אני מבקש לשחרר אותנו מחובה זו, כי איננו
אחראים להחליט מה מענין את חברי הועדה ומה לא.

היו"ר ס. בנטוב:

אני מקווה שהחמר יוטצא לנו בהקדם האפשרי,
ואז נעבור עליו ונכנס לדיון בפרטי החוק.

הישיבה נעולה.